DOMSTOLENS DOM (Sjette Afdeling)
18. juni 1998 *

I sag C-208/97,

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved Francisco de Sousa Fialho, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg hos Carlos Gómez de la Cruz, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Wagnercentret, Kirchberg,

sagsøger,

mod

Den Portugisiske Republik ved direktør Luís Fernandes, Juridisk Tjeneste, Direktoratet for EF-spørgsmål, Udenrigsministeriet, som befuldmægtiget, og direktør João Lopes Fernandes, Juridisk Afdeling, Nationalinstituttet for Vand (Instituto Nacional da Água), som befuldmægtiget, 1, Rua da Cova da Moura, Lissabon, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg på Portugals Ambassade, 33, allée Scheffer,

sagsøgt,

angående en påstand om, at det fastslås, at Den Portugisiske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til EF-traktatens artikel 189, stk. 3, og bestemmelserne i Rådets direktiv 84/156/EØF af 8. marts 1984 om grænseværdier og kvalitetsmålsætninger for udledninger af kviksølv fra andre sektorer end elektrolyse af alkalichlorider (EFT L 74, s. 49), principalt, fordi den ikke inden for den fastsatte frist har vedtaget alle de love og administrative bestemmelser, som er nødvendige for at

* Processprog: portugisisk.

efterkomme direktivets bestemmelser, og nærmere bestemt ved ikke at opstille de i direktivet fastsatte særlige programmer, subsidiært, fordi den ikke straks har givet Kommissionen meddelelse om disse foranstaltninger,

har

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, H. Ragnemalm, og dommerne G. F. Mancini, J. L. Murray, G. Hirsch og K. M. Ioannou (refererende dommer),

generaladvokat: P. Léger
justitssekretær: R. Grass,

på grundlag af den refererende dommers rapport,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 2. april 1998,

afsagt følgende

Dom

1 Ved stævning indleveret til Domstolens Justitskontor den 30. maj 1997 har Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber i medfør af EF-traktatens artikel 169 anlagt sag med påstand om, at det fastslås, at Den Portugisiske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til EF-traktatens artikel 189, stk. 3, og bestemmelserne i Rådets direktiv 84/156/EØF af 8. marts 1984 om grænseværdier og kvalitetsmålsætninger for udledninger af kviksølv fra andre sektorer end elektro-

lyse af alkalichlorider (EFT L 74, s. 49, herefter »direktivet«), principalt, fordi den ikke inden for den fastsatte frist har vedtaget alle de love og administrative bestemmelser, som er nødvendige for at efterkomme direktivets bestemmelser, og nærmere bestemt ved ikke at opstille de i direktivet fastsatte særlige programmer, subsidiært, fordi den ikke straks har givet Kommissionen meddelelse om disse foranstaltninger.

2 Direktivets artikel 3 vedrører emissionsnormerne for udledninger af kviksølv fra industrianlæg.

3 Med henblik på at undgå eller eliminere kviksølvforurening som følge af udledning fra andre anlæg, for hvilke emissionsnormerne på grund af kildernes spredning ikke kan fastsættes eller kontrolleres regelmæssigt, skal medlemsstaterne i henhold til direktivets artikel 4, stk. 1, opstille særlige programmer for kviksølvudledninger, som hidrører fra andre kilder end industrielle anlæg, og for hvilke de i artikel 3 fastsatte emissionsnormer ikke kan anvendes i praksis. Det følger af artikel 4, stk. 3, at de særlige programmer finder anvendelse fra den 1. juli 1989 og meddeles Kommissionen.

4 I overensstemmelse med direktivets artikel 7, stk. 1, skulle medlemsstaterne træffe de nødvendige foranstaltninger for at efterkomme direktivet inden for en frist på to år efter dets meddelelse og straks underrette Kommissionen herom.

5 Idet den ikke havde modtaget nogen meddelelse om et eller flere af de i direktivet omhandlede programmer, som skulle være iværksat af den portugisiske regering,

anmodede Kommissionen ved skrivelse af 4. december 1992 denne om at give den meddelelse herom inden for en frist på to måneder.

6 Da Kommissionen ikke modtog noget svar og ikke rådede over nogen anden oplysning, som gav den grundlag for at slutte, at Den Portugisiske Republik havde opstillet det eller de pågældende programmer, sendte den en åbningsskrivelse af 18. juni 1993 til Den Portugisiske Republik og opfordrede den til at fremsætte sine bemærkninger inden for en frist på to måneder.

7 Den Portugisiske Republik svarede på denne anmodning ved skrivelse af 6. januar 1994, hvori den oplyste, at eftersom der ikke var påvist nogen enhed, som foretog udledning af kviksølv inden for andre sektorer end elektrolyse af alkalichlorider, var den af den opfattelse, at eftersom betingelsen for, at der var pligt til at opstille programmer i henhold til direktivets artikel 4, ikke var opfyldt, eftersom der hverken forelå udledning af eller forurening med kviksølv, gjaldt forpligtelsen til at opstille disse programmer ikke for Den Portugisiske Republik.

8 Idet den ikke var overbevist om rigtigheden af Den Portugisiske Republiks bemærkninger, sendte Kommissionen ved skrivelse af 25. oktober 1995 en begrundet udtalelse til den, hvori den anmodede Den Portugisiske Republik om at træffe de nødvendige foranstaltninger for at efterkomme direktivet inden for en frist på to måneder efter udtalelsens meddelelse.

9 Ved skrivelse af 18. juli 1996 svarede Den Portugisiske Republik på Kommissionens begrundede udtalelse, idet den oplyste, at den anerkendte nødvendigheden såvel som den hastende karakter af at iværksætte de omtalte programmer, men at gennemførelsen af dem havde vist sig at være særlig vanskelig på grund af problemerne med at identificere de mange og forskelligartede kilder. Den Portugisiske

Republik tilføjede, at den var i færd med at undersøge mulighederne og betingelserne for at indgå aftaler med de berørte parter (erhvervsorganisationer, hospitaler, kommunale myndigheder osv.) samt de tekniske betingelser og den nærmere udformning af kontrolregler og kriterier for kviksølvudledning fra de mange ikke-industrielle kilder. Den oplyste endelig, at en frist på tre måneder var nødvendig for at gennemføre dens projekter, hvis resultater ville blive meddelt Kommissionen i rette tid.

10 Siden denne skrivelse har Kommissionen ikke modtaget nogen meddelelse fra Den Portugisiske Republik, som gav den grundlag for at fastslå, at Den Portugisiske Republik havde opfyldt forpligtelserne i henhold til direktivet. Kommissionen har derfor anlagt nærværende sag.

11 Kommissionen har anført, at det følger af svaret på den begrundede udtalelse, at Den Portugisiske Republik ikke bestrider, at den er forpligtet til at opstille de særlige programmer i henhold til direktivets artikel 4. Den har imidlertid anført, at selv om de fastsatte frister er overskredet, har Den Portugisiske Republik hverken opstillet eller anvendt de særlige programmer, og at den under alle omstændigheder ikke har meddelt dem til Kommissionen. Som følge heraf har den tilsidesat de forpligtelser, der påhviler den i henhold til traktatens artikel 189, stk. 3, og i henhold til direktivet.

12 Den Portugisiske Republik har ikke bestridt det påståede traktatbrud. Den har understreget, at den har bestræbt sig på at overkomme de vanskeligheder, den er stødt på under opstillingen af de særlige programmer for kviksølvudledning i henhold til direktivets artikel 4, særligt for så vidt angår identifikationen af de mange og forskelligartede kilder. På trods af disse bestræbelser er der dog stadig vanske-

ligheder med at fuldføre arbejdet med den endelige opstilling af programmerne som følge af deres komplicerede karakter.

13 Det følger af det ovenfor anførte, at gennemførelsen af direktivet ikke er sket inden for den fastsatte frist.

14 På grundlag heraf må der gives Kommissionen medhold i sagen som anlagt af den.

15 Det må derfor fastslås, at Den Portugisiske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til direktivets artikel 4, stk. 1, idet den ikke inden for den fastsatte frist har vedtaget alle de love og administrative bestemmelser, som er nødvendige for at efterkomme direktivets bestemmelser, og nærmere bestemt ikke har opstillet de i direktivet fastsatte særlige programmer.

Sagens omkostninger

16 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger. Den Portugisisk Republik har tabt sagen og bør derfor betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

1) **Den Portugisiske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 4, stk. 1, i Rådets direktiv 84/156/EØF af 8. marts 1984 om grænseværdier og kvalitetsmålsætninger for udledninger af kviksølv fra andre sektorer end elektrolyse af alkalichlorider, idet den ikke inden for den fastsatte frist har vedtaget alle de love og administrative bestemmelser, som er nødvendige for at efterkomme direktivet, og nærmere bestemt ikke har opstillet de i direktivet fastsatte særlige programmer.**

2) **Den Portugisiske Republik betaler sagens omkostninger.**

Ragnemalm Mancini Murray

Hirsch Ioannou

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 18. juni 1998.

R. Grass H. Ragnemalm

Justitssekretær Formand for Sjette Afdeling